

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1986-1987

1 DECEMBER 1986

WETSVOORSTEL

strekkend tot gelijkshakeling
van de militaire beroepsprocedure met
de gewone beroepsprocedure in strafzaken

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE (1)

UITGEBRACHT DOOR

DE HEER COVELIERS

DAMES EN HEREN,

I. — Toelichting door de auteur

De heer Suykerbuyk verklaart dat zijn wetsvoorstel artikel 3 van de besluitwet van 27 januari 1916 wijzigt, doordat het het Militair Gerechtshof alleen in oorlogstijd toestaat uitspraak te doen op stukken, voor zover het Hof eenparig tot die procedure beslist.

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Moureaux.

A. — Vaste leden :

C. V. P. H. Bourgeois, Mevr. Merckx-Van Goey, HH. Suykerbuyk, Van den Brande, Van Parys, Verhaegen;
P. S. HH. Defosset, Eerdeken, Mottard, Moureaux;
S. P. HH. Bossuyt, Chevalier, Derycke, Van den Bossche;
P. R. L. H. De Decker, Mev. Detaille, H. Poswick;
P. V. V. HH. Van de Velde, Verberckmoes;
P. S. C. Mevr. Goor-Eyben, H. Grate;
V. U. HH. Behnans, Coveliers;

B. — Plaatsvervangers :

HH. Breyne, Dhoore, Hermans, Piot, Steverlynck, Uyttendaele, N;
HH. Baudson, Degroeve, Dejardin, Gondry, Van der Biest;
Mevr. Denège, HH. Tobback, Van Elewyck, Van Miert, Vanvelthoven;
HH. Klein, L. Michel, Pivin, Simonet;
H. De Groot, Mevr. Neyts-Uyttebroeck, H. Vreven;
HH. Antoine, le Hardy de Beaulieu, Nothomb;
HH. Baert, Sauwens, F. Vansteenkiste.

Zie :

60 (1985-1986) :

- N° 1 : Wetsvoorstel van de heer Suykerbuyk.
- N° 2 : Amendement.

Chambre des Représentants

SESSION 1986-1987

1er DÉCEMBRE 1986

PROPOSITION DE LOI

visant à aligner la procédure d'appel militaire
sur la procédure d'appel ordinaire
en matière pénale

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE (1)

PAR

M. COVELIERS

MESDAMES, MESSIEURS,

I. — Exposé de l'auteur

M. Suykerbuyk déclare que sa proposition de loi modifie l'article 3 de l'arrêté-loi du 27 janvier 1916 en limitant la possibilité pour la Cour militaire de juger sur pièces au temps de guerre et pour autant que la Cour décide à l'unanimité d'appliquer cette procédure.

(1) Composition de la Commission :

Président : M. Moureaux.

A. — Membres effectifs :

C. V. P. M. Bourgeois, Mme Merckx-Van Goey, MM. Suykerbuyk, Van den Brande, Van Parys, Verhaegen;
P. S. MM. Defosset, Eerdeken, Mottard, Moureaux;
S. P. MM. Bossuyt, Chevalier, Derycke, Van den Bossche;
P. R. L. M. De Decker, Mlle Detaille, M. Poswick;
P. V. V. MM. Van de Velde, Verberckmoes;
P. S. C. Mme Goor-Eyben, M. Grate;
V. U. MM. Belmans, Coveliers;

B. — Suppléants :

MM. Breyne, Dhoore, Hermans, Piot, Steverlynck, Uyttendaele, N;
MM. Baudson, Degroeve, Dejardin, Gondry, Van der Biest;
Mme Denège, MM. Tobback, Van Elewyck, Van Miert, Vanvelthoven;
MM. Klein, L. Michel, Pivin, Simonet;
M. De Groot, Mme Neyts-Uyttebroeck, M. Vreven;
MM. Antoine, le Hardy de Beaulieu, Nothomb;
MM. Baert, Sauwens, F. Vansteenkiste.

Voir :

60 (1985-1986) :

- N° 1 : Proposition de loi de M. Suykerbuyk.
- N° 2 : Amendement.

Tevens vervangt het wetsvoorstel artikel 122 van de Instructie voor het Hoog Militair Gerechtshof dd. 20 juli 1814 door een nieuwe bepaling, waarbij de verplichting om zich door een advocaat te laten bijstaan, wordt afgeschaft wanneer de beklaagde in persoon voor het Hof verschijnt.

II. — Algemene bespreking

De Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie en Institutionele Hervormingen wijst erop dat een commissie werd belast met de herziening van het Wetboek van strafrechtspleging voor het leger. Die Commissie heeft een voorontwerp van wetboek uitgewerkt, dat 440 artikelen telt en door de Ministers van Justitie en Landsverdediging aan de diverse betrokken instanties is voorgelegd. Wanneer de verschillende adviezen zullen zijn ingewonnen, zal het eventueel aangepaste ontwerp bij het Parlement worden ingediend.

Derhalve stelt hij voor de bespreking van het wetsvoorstel voorlopig te verdragen.

De heer Suykerbuyk merkt op dat de Regering in 1981 ook reeds de verdaging voor hetzelfde voorstel heeft gevraagd (Stuk n° 296/1, 1981-1982). Hij vreest dat de bespreking op die wijze *sine die* zal worden uitgesteld.

De commissie vindt het ook beter gedeeltelijk wijzigingen aan te brengen.

De Vice-Eerste Minister dient dan een amendement in (n° 1, Stuk 60/2), de tekst van het wetsvoorstel door vier nieuwe artikelen vervangt.

Dat amendement wil in de eerste plaats de rechtspleging op stukken buiten oorlogstijd niet volledig uitsluiten. Vervolgens geeft het aan het Militair Gerechtshof de mogelijkheid om bij verstek uitspraak te doen, wanneer de beklaagde, die zich in vrijheid bevindt, niet ter zitting verschijnt. Tot op heden bestaat er immers geen enkele wettelijke bepaling krachtens welke het Hof als gerecht in hoger beroep bij verstek uitspraak kan doen. Ten slotte worden door het amendement de wijzigingen die het wetsvoorstel aanbrengt in de Instructie voor het Hoog Militair Gerechtshof van 20 juli 1814, opgenomen in de besluitwet van 27 januari 1916 tot regeling van de rechtspleging in hoger beroep van de door de krijgsraden gewezen vonnissen. Het amendement vult deze wijzigingen bovendien aan met bepalingen betreffende de ambtshalve aanwijzing van een advocaat in oorlogstijd.

Aangaande de bij amendement van de Regering ingediende vier nieuwe artikelen worden geen opmerkingen over de grond van de zaak gemaakt. Alleen worden twee technische verbeteringen in de Nederlandse tekst aangebracht om die in overeenstemming te brengen met de Franse:

— in het laatste lid van artikel 1 worden de woorden « militaire rechtbank » vervangen door de woorden « de kamer van het Hof waarbij de zaak aanhangig is »;

— in het laatste lid van artikel 2 worden de woorden « over de zaak » vervangen door de woorden « over de grond van de zaak ».

Het amendement van de Regering wordt eenparig aangenomen.

Het aldus geamendeerde wetsvoorstel wordt eenparig aangenomen.

De Rapporteur,
H. COVELIERS

De Voorzitter,
Ph. MOUREAUX

Cette proposition de loi remplace également l'article 122 de l'Instruction pour la Haute Cour militaire du 20 juillet 1814 par une nouvelle disposition qui supprime l'obligation de se faire assister par un avocat lorsque le prévenu comparait en personne devant la Cour.

II. — Discussion générale

Le Vice-Premier Ministre et Ministre de la Justice et des Réformes institutionnelles souligne qu'une commission a été chargée de revoir le Code de procédure pénale militaire. Cette commission a rédigé un avant-projet de code de 440 articles qui a été soumis par les Ministres de la Justice et de la Défense nationale aux différentes autorités concernées. Lorsque les différents avis auront été recueillis, le projet de loi éventuellement adapté sera déposé au Parlement.

Il propose dès lors d'ajourner provisoirement la discussion de la proposition de loi.

M. Suykerbuyk fait observer qu'en 1981 le Gouvernement avait déjà fait la même demande pour la même proposition de loi. (Doc. 296/1 (1981-1982). Il craint dès lors que la discussion ne soit ainsi reportée *sine die*.

La Commission estime également préférable de procéder à des modifications ponctuelles.

Le Vice-Premier Ministre dépose dès lors un amendement (n° 1, Doc. 60/2) remplaçant le texte de la proposition de loi par quatre nouveaux articles.

Cet amendement vise en premier lieu à ne pas exclure totalement la procédure sur pièces en dehors du temps de guerre. Il prévoit ensuite la possibilité pour la Cour militaire de statuer par défaut lorsque le prévenu libre ne comparait pas à l'audience. En effet aucune disposition légale ne permet jusqu'à présent à la Cour de juger par défaut en tant que juridiction d'appel. Enfin, l'amendement insère les modifications que la proposition de loi apporte à l'Instruction pour la Haute Cour militaire du 20 juillet 1814, dans l'arrêté-loi du 27 janvier 1916 réglant la procédure d'appel des jugements rendus par les conseils de guerre. Il complète en outre ces modifications par des dispositions relatives à la désignation d'office d'un défenseur en temps de guerre.

Les quatre nouveaux articles introduits par l'amendement du Gouvernement ne font l'objet d'aucune observation de fond. Seules deux connections techniques sont apportées dans le texte néerlandais pour le mettre en concordance avec le texte français:

— au dernier alinéa de l'article 1, les termes « militaire rechtbank » sont remplacés par les mots « de kamer van het Hof waarbij de zaak aanhangig is »;

— au dernier alinéa de l'article 2 les termes « over de zaak » sont remplacés par les mots « over de grond van de zaak ».

L'amendement du Gouvernement est adopté à l'unanimité.

La proposition de loi, telle qu'amendée, est adoptée à l'unanimité.

Le Rapporteur,
H. COVELIERS

Le Président,
Ph. MOUREAUX

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE.

Artikel 1

Artikel 3 van de besluitwet van 27 januari 1916 tot regeling van de procedure van beroep tegen de vonnissen uitgesproken door de krijgsraden, wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Art. 3. — De beklaagde kan zich doen bijstaan door een verdediger die hij vrij kiest, ofwel onder de advocaten die gerechtigd zijn in België te pleiten, ofwel onder alle personen die hij in staat acht zijn verdediging op zich te nemen.

Op verzoek van de beklaagde wijst de voorzitter hem ambtshalve een verdediger aan onder de advocaten die in België ingeschreven zijn bij een balie, bij voorkeur de dichtst bij zijnde. In oorlogstijd of wanneer de kamer van het Hof waarbij de zaak aanhangig is buiten het Belgische grondgebied zitting houdt, wijst de voorzitter als verdediger, indien er geen advocaat is, een doctor of licentiaat in de rechten aan; indien er geen doctor of licentiaat in de rechten is, wijst hij een officier aan, en indien er geen officier is wijst hij een persoon aan die in staat geacht wordt de verdediging op zich te nemen. »

Art. 2

Artikel 4 van dezelfde besluitwet wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Art. 4. — Wanneer de voor de terechtzitting van het Militair Gerechtshof opgeroepen beklaagde niet verschijnt kan het Hof, op vordering van het openbaar ministerie of op verzoek van de door de beklaagde gekozen verdediger of van de advocaat van een andere partij, bij een met redenen omkleed arrest beslissen dat het op stukken uitspraak zal doen, althans wanneer de verschijning in persoon van de beklaagde niet noodzakelijk blijkt te zijn.

Het Hof kan echter zodanige beslissing niet nemen wanneer bij het bestreden vonnis een criminele straf is uitgesproken.

In het arrest dat uitspraak doet over de grond van de zaak zelf moet die beslissing uitdrukkelijk worden vermeld; het arrest wordt geacht op tegenspraak te zijn gewezen. »

Art. 3

Een artikel 5, luidend als volgt, wordt in dezelfde besluitwet ingevoegd:

« Art. 5. — Behoudens het geval bedoeld in het vorig artikel wordt de beklaagde die niet verschijnt op de terechtzitting van het Militair Gerechtshof waarvoor hij opgeroepen is, bij verstek gevonnist overeenkomstig de bepalingen van de wet van 25 juni 1921 betreffende de rechtspleging bij verstek voor de militaire rechtsmacht.

Tegen de in hoger beroep bij verstek gewezen arresten kan verzet worden ingesteld.

Wanneer de eiser in verzet niet verschijnt, kan hij het te wijzen arrest enkel voor het Hof van Cassatie bestrijden. »

TEXTE ADOPTE PAR LA COMMISSION

Article 1er

L'article 3 de l'arrêté-loi du 27 janvier 1916 réglant la procédure d'appel des jugements rendus par les conseils de guerre, est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 3. — Le prévenu peut se faire assister d'un défenseur qu'il désigne à son choix, soit parmi les avocats ayant le droit de plaider en Belgique, soit parmi toutes personnes qu'il croira capables de se charger de sa défense.

Sur demande du prévenu, le président lui désigne un défenseur d'office parmi les avocats inscrits à l'un des barreaux belges, de préférence le plus rapproché. En temps de guerre ou si la chambre de la cour saisie de l'affaire siège hors du territoire, le président désigne comme défenseur, à défaut d'avocat, un docteur ou un licencié en droit, à défaut de docteur ou de licencié en droit, un officier, et à défaut d'officier toute personne estimée capable de se charger de la défense. »

Art. 2

L'article 4 du même arrêté-loi est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 4. — Lorsque le prévenu convoqué à l'audience de la Cour militaire ne comparait pas, la Cour peut, à la requête du ministère public ou à la demande du défenseur choisi par le prévenu ou de l'avocat d'une autre partie, décider par arrêt motivé qu'elle statuera sur pièces, pour autant que la comparution en personne du prévenu ne paraisse pas indispensable.

La Cour elle ne peut toutefois prendre cette décision lorsque le jugement entrepris prononce une peine criminelle.

L'arrêt statuant au fond doit mentionner expressément cette décision; il est réputé contradictoire. »

Art. 3

Un article 5, rédigé comme suit, est inséré dans le même arrêté-loi:

« Art. 5. — Hormis le cas visé à l'article précédent, le prévenu qui ne comparait pas à l'audience de la Cour militaire où il est convoqué, est jugé par défaut conformément aux dispositions de la loi du 25 juin 1921 sur la procédure par défaut devant la juridiction militaire.

Les arrêts rendus par défaut en appel pourront être attaqués par la voie de l'opposition.

Si l'opposant ne comparait pas, l'arrêt qui interviendra ne pourra être attaqué par lui que devant la Cour de cassation. »

Art. 4

Een artikel 6, luidend als volgt, wordt in dezelfde besluitwet ingevoegd:

« Art. 6. — Wanneer het Hof beslist uitspraak te doen op stukken moet de beklaagde vertegenwoordigd zijn door een verdediger door hem gekozen of door de voorzitter ambtshalve aangewezen ».

Art. 4

Un article 6, rédigé comme suit, est inséré dans le même arrêté-loi:

« Art. 6. — Si la Cour décide de statuer sur pièces, le prévenu doit être représenté par un défenseur choisi par lui ou désigné d'office par le président ».
